Europos Parlamentas
2019-2024

Biudžeto kontrolės komitetas

2023/2045(INI)

25.9.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

2022 m. metinis pranešimas „Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu“
(2023/2045(INI))

Biudžeto kontrolės komitetas

Pranešėja: Maria Grapini

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl 2022 m. metinio pranešimo „Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu“
(2023/2045(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 310 straipsnio 6 dalį ir 325 straipsnio 5 dalį,

– atsižvelgdamas į 2023 m. liepos 27 d. Komisijos ataskaitą „34-ioji Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos metinė ataskaita. Kova su sukčiavimu 2022 m.“ COM(2023)0464) (2022 m. FIA ataskaita),

– atsižvelgdamas į Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) 2022 m. ataskaitą[1] ir 2022 m. OLAF Priežiūros komiteto metinę ataskaitą[2],

– atsižvelgdamas į Europos prokuratūros metinę 2022 m. ataskaitą, paskelbtą 2022 m. kovo 1 d.,

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (Sąlygų reglamentas)[3],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės[4] (Bendrųjų nuostatų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2022 m. gegužės 16 d. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (nauja redakcija) (COM(2022)0223),

– atsižvelgdamas į 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis[5] (FIA direktyva),

– atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 16 d. Komisijos ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai „Antroji 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES)

[1] OLAF, 23-oji Europos kovos su sukčiavimu tarnybos ataskaita, 2022 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d., 2022 m.
[2] OLAF Priežiūros komiteto 2022 m. veiklos ataskaita, OL C 225, 2023 6 27, p. 1.
[3] OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1.
[4] OL L 231, 2021 6 30, p. 159.
[5] OL L 198, 2017 7 28, p. 29.

2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis įgyvendinimo ataskaita“ (COM(2022)0466),

– atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 13 d. Komisijos komunikatą „2022 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita“ (COM(2022)0500),

– atsižvelgdamas į tyrimą „Kovos su organizuotu nusikalstamumu stiprinimas. Teisinės sistemos vertinimas“, paskelbtą 2022 m. gruodžio mėn.[6],

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 6 d. paskelbtą bendrą OLAF ir Europolo ataskaitą „Grėsmių priemonei „NextGenerationEU“ (NGEU) vertinimas“,

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 12 d. Europos ombudsmenės baigiamąją pastabą dėl strateginės iniciatyvos dėl Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės skaidrumo ir atskaitomybės, susijusią su byla SI/6/2021/PVV, pradėtą 2022 m. vasario 24 d.,

– atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų 2023 m. liepos 6 d apžvalgą Nr. 04/2023 „ES lėšų valdymo skaitmeninimas“,

– atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 13 d. Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 06/2023 „Interesų konfliktas ES sanglaudos ir žemės ūkio išlaidų srityse. Sistema sukurta, tačiau nepakanka skaidrumo ir trūksta nustatymo priemonių“,

– atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/785, kuriuo nustatoma Sąjungos kovos su sukčiavimu programa ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 250/2014[7],

– atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl ES ataskaitų teikimo, stebėsenos ir audito skaitmeninimo[8]

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. sausio 19 d. rezoliuciją dėl Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugos. Kova su sukčiavimu. Metinė 2021 m. ataskaita[9],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi, laikydamasi SESV 325 straipsnio 5 dalyje nustatyto įpareigojimo, Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie priemones, kurių buvo imtasi įgyvendinant šį straipsnį (vadinamoji FIA ataskaita);

---

[6] Europos Komisija, Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas, E. Blondes, E. Disley, S. Hulme, et al., Tyrimas „Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022 m.
[7] OL L 172, 2021 5 17, p. 110.
[8] OL C 224, 2022 6 8, p. 11.
[9] Priimti tekstai, P9_TA(2023)0018.

B. kadangi tam, kad būtų galima padidinti piliečių pasitikėjimą ir užtikrinti, kad mokesčių mokėtojų pinigai būtų naudojami tinkamai ir veiksmingai, patikimas viešųjų išlaidų valdymas ir ES finansinių interesų apsauga turėtų būti pagrindiniai ES politikos elementai;

kadangi FIA ataskaita grindžiama valstybių narių pateikta informacija, įskaitant duomenis apie nustatytus pažeidimus ir sukčiavimą;

D. kadangi nustatytų sukčiavimu laikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta, skaičius rodo valstybių narių pastangų kovoti su sukčiavimu ir kita neteisėta veikla rezultatus ir neturėtų būti aiškinamas kaip sukčiavimo lygio valstybėse narėse rodiklis;

E. kadangi esama įvairių lygmenų ir subjektų, susijusių su ES biudžeto apsauga taikant prevencijos (mokėjimų nutraukimas ir sustabdymas), nustatymo, finansinių klaidų taisymo ir neteisėtai išmokėtų lėšų susigrąžinimo priemones;

F. kadangi ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistema ES biudžetas apsaugomas nuo privačių subjektų nemokumo, aplaidumo, sukčiavimo ar pažeidimų rizikos;

G. kadangi teisinės valstybės sąlygų mechanizmas leidžia imtis priemonių teisinės valstybės principų pažeidimų atvejais, kai daromas poveikis patikimam ES biudžeto finansų valdymui arba ES finansiniams interesams arba kyla didelė tokio poveikio rizika;

H. kadangi 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė[10] (EGADP reglamentas), 22 straipsnyje pateikiamos nuostatos dėl ES finansinių interesų apsaugos;

I. kadangi skirtingo skaitmeninimo lygio valstybėse narėse problemą reikia spręsti sukuriant vienodesnes, sąveikias ir palyginamas administracines ir ataskaitų teikimo sistemas ES, nes jos yra veiksmingos ir būtinos siekiant atlikti patikimą išsamią analizę, veiksmingai užkirsti kelią pažeidimams ir kovoti su sukčiavimu ir korupcija;

J. kadangi bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais yra labai svarbus siekiant apsaugoti už Europos ribų išleistas ES lėšas ir ES biudžeto pajamas;

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina 2022 m. FIA ataskaitą ir joje pateiktas analizes;

2. pritaria nuomonei, kad sukčiavimo prevencija ir nustatymas turi būti grindžiami tolesniu skaitmeninimu, kad būtų padidintas duomenų prieinamumas ir naudojimas; atkreipia dėmesį į tai, kad turi būti įdiegtas veiksmingas kovos su sukčiavimu valdymas ir veiksmingi į rezultatus orientuoti procesai, taip pat tinkamai parengtos struktūros, kad būtų užtikrintas visų kovos su sukčiavimu struktūros sudedamųjų dalių ir atitinkamų subjektų bendradarbiavimas ir koordinavimas;

[10] OL L 57, 2021 2 18, p. 17.

3. palankiai vertina Komisijos pastangas iš anksto numatyti metinės FIA ataskaitos paskelbimą, nes tai sudaro galimybę priimti Parlamento rezoliuciją per n+ 1 metus ir tuomet joje pateiktos pastabos bei rekomendacijos yra aktualesnės;

4. palankiai vertina tai, kad apskritai pagerėjo kovos su sukčiavimu teisės aktų nuoseklumas visoje ES po to, kai buvo imtasi veiksmų siekiant teisingai perkelti ES taisykles į nacionalines sistemas; pažymi, kad kai kuriais atžvilgiais padėtis vis dar nėra optimali, ypač kalbant apie įtariamų sukčiavimo ir pažeidimų atvejų nustatymą ir pranešimą apie juos bei tolesnius veiksmus, skirtumai šioje srityje tarp valstybių narių vis dar labai pastebimi;

5. pritaria Komisijos nuomonei, kad sukčiavimo rizikos analizė turėtų būti patobulinta, kad būtų galima įvertinti, ar mažas pranešimų apie sukčiavimą lygis iš tiesų yra reiškia, kad esama mažai netinkamų veiksmų atvejų, ar tai yra silpnų nustatymo priemonių pasekmė;

6. apgailestauja dėl to, kad daugelyje valstybių narių nacionalinės valdžios institucijos ne visada laikosi Komisijos rekomendacijų, teikia išsamias ataskaitas arba laiku perima pripažintą gerąją patirtį; atkreipia dėmesį į tai, kad daugelyje valstybių narių pažeidimų, kurie per daugelį metų nuo pradinio pranešimo apie juos vis dar klasifikuojami kaip įtariamas sukčiavimas, procentinė dalis yra labai didelė, net kalbant apie atvejus, kurie nurodomi kaip užbaigti; mano, kad tokios situacijos gali reikšti, kad nesiimama tinkamų tolesnių veiksmų, nepakanka personalo arba jis nepakankamai apmokytas, esama komunikacijos spragų ar pranešimų teikimo kanalai yra neveiksmingi, bendradarbiavimas ir koordinavimas yra silpnas arba netgi nepateisinamai vėluojama perklasifikuoti pažeidimus į sukčiavimu laikomus pažeidimus, kad būtų galima pritaikyti statistines ataskaitas;

7. pažymi, kad sukčiavimo ir pažeidimų atvejų, apie kuriuos pranešė kompetentingos ES ir nacionalinės institucijos 2022 m. skaičius (iš viso 12 455) šiek tiek padidėjo, palyginti su 2021 m.; pažymi, kad su šiais atvejais susijęs finansinis poveikis 2022 m. sumažėjo iki 1,77 mlrd. EUR (nuo 3,24 EUR 2021 m.);

8. žino, kad kasmetinis pranešimų apie pažeidimus palyginimas ne visada suteikia galimybę atlikti patikimą tendencijų ir modelių analizę, nes daugelio programų įgyvendinimo ciklas yra daugiametis; mano, kad palyginimas, imant penkerių metų vidurkį, yra tinkamesnis norint nustatyti realią situaciją; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina tai, kad 2022 m. FIA ataskaitoje dažnai nurodomi 2018–2021 m. laikotarpio rezultatai;

9. mano, kad pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus dalyvavimas kovojant su sukčiavimu sustiprintų prevenciją ir nustatymą ir kad tai reiškia konfidencialių kanalų ir (arba) informatorių bei tiriamosios žurnalistikos atstovų paramą, ir kad pastarieji gali daug pasitarnauti, jei suteikiama prieiga prie informacijos apie projektus, paramos gavėjus ir mokėjimus;

10. palankiai vertina 2023 m. gegužės 3 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą dėl kovos su korupcija (JOIN(2023)0012), kuriame pripažįstamas korupcijos problemos rimtumas, nes ji kenkia viešųjų išlaidų veiksmingumui, bendrosios rinkos veiksmingumui ir ekonomikos

augimo tvarumui; atkreipia dėmesį į tai, kad kova su korupcija yra vienas iš Sąjungos įsipareigojimų, toks pat svarbus kaip skaidrumo ir sąžiningumo užtikrinimas;

11. yra susirūpinęs dėl to, kad sunku labai tiksliai įvertinti, kokiu mastu organizuoti nusikaltėliai neteisėtai naudojasi ES finansais; mano, kad valstybėse narėse būtinas bendras metodas, kurį taikant būtų įvertintas organizuoto nusikalstamumo poveikis ES lėšoms ir priemonių, kurių imtasi šiai problemai spręsti, veiksmingumas; ragina Komisiją skubiai imtis visų būtinų veiksmų siekiant suderinimo šioje srityje;

12. pabrėžia, kad tai, jog daugelyje valstybių narių nacionalinės teisės aktai nėra veiksmingai perkeliami į nacionalinę teisę, suteikia galimybių organizuotiems nusikaltėliams vykdyti įvairią neteisėtą tarpvalstybinę veiklą Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiose srityse; todėl pakartoja savo ankstesnius raginimus persvarstyti Tarybos pamatinį sprendimą 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu[11];

13. pažymi, kad 2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija[12] siekiama nustatyti priemones ir būdus, kuriais būtų išardyti nusikalstamų organizacijų verslo modeliai ir struktūros tarpvalstybiniu mastu tiek internete, tiek realiame gyvenime; ragina valstybes nares prisidėti prie Komisijos pastangų ir sukurti regioninius bendradarbiavimo tinklus, kad būtų galima keistis informacija apie atvejus ir strategijas, skirtas kovai su organizuotų nusikaltėlių vykdomu sukčiavimu; atsižvelgdamas į tai, primena siūlomos naujos Direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo[13] svarbą, kurią veiksmingai įgyvendinus valdžios institucijos turėtų geresnių priemonių užtikrinti, kad organizuotos nusikalstamos grupuotės netektų finansinių išteklių tolesnei nusikalstamai veiklai vykdyti;

14. atkreipia dėmesį į tai, kad, kalbant apie korupcijos bylas, 2022 m. pabaigoje Europos prokuratūra pranešė apie 87 ištirtas nusikalstamas veikas (palyginti su 40 bylų, ištirtų per pirmuosius septynis operatyvinės veiklos mėnesius 2021 m.); pažymi, kad 2018–2022 m. per Pažeidimų valdymo sistemą (IMS) 10 valstybių narių pranešė apie 30 atvejų, susijusių su žemės ūkiu, 22 atvejus – su sanglauda ir 3 atvejus – su pasirengimu narystei, o jų bendras finansinis poveikis siekia apie 50 mln. EUR;

15. dar kartą pabrėžia, kad korupcija, ypač aukšto lygio korupcija, taip pat ir ES institucijose, yra ypač sunkus nusikaltimas, kuris gali būti vykdomas tarpvalstybiniu mastu, kenkia Sąjungos finansiniams interesams ir visai ES ekonomikai, mažina piliečių pasitikėjimą ES ir valstybių narių demokratinėmis institucijomis; pakartoja, kad ES institucijose turi būti vykdoma visiško korupcijos netoleravimo politika; pritaria kovos su korupcija integravimui į ES politikos formavimą;

16. palankiai vertina tai, kad Komisija į savo ataskaitą dėl teisinės valstybės įtraukė specialų skirsnį dėl kovos su korupcija, siekdama pateikti išsamią lyginamąją valstybių narių kovos su korupcija metodų, procedūrų ir priemonių analizę ir padėti įvertinti, kuriose srityse kyla didžiausias pavojus;

---

[11] OL L 300, 2008 11 11, p. 42.
[12] 2021 m. balandžio 14 d. Komisijos komunikatas „2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija“ (COM(2021)0170).
[13] 2022 m. gegužės 25 d. pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl turto susigrąžinimo ir konfiskavimo, COM(2022)245.

17. pažymi, kad 2018–2022 m. per IMS buvo pranešta apie 375 atvejus, susijusius su interesų konfliktais, kurie dažnai nustatomi aplinkoje, panašioje į tą, kur vykdoma korupcinė veikla; pabrėžia, kad didžioji dauguma interesų konfliktų atvejų, apie kuriuos pranešta, yra susiję su sanglaudos politikos įgyvendinimu (86 proc., tuo tarpu – 9 proc. žemės ūkio ir 5 proc. pasirengimo narystės srityse), minėtu laikotarpiu tai susiję su beveik 117 mln. EUR; pabrėžia, kad interesų konfliktai, apie kuriuos pranešta, daugiausia susiję su lėšų gavėjų ir jų rangovų bei subrangovų santykiais, o tik 7 proc. atvejų susiję su interesų konfliktais projektų skyrimo ir (arba) vertinimo etapu, taigi ir vertinimo komitetų narių dalyvavimu;

18. mano, kad tai galėtų būti finansinių taisyklių pakeitimų, kurie buvo taikomi visoms ES lėšas tvarkančioms nacionalinėms valdžios institucijoms, teigiamo poveikio ir atgrasomojo poveikio rodiklis, o tai, kad trečdalis atvejų buvo nustatyti iš šaltinių, nesusijusių su valdymo ir kontrolės sistema, įskaitant informatorius ir tiriamosios žurnalistikos atstovus, rodo tinkamą skaidrumo ir prieinamumo lygį bei pilietinės visuomenės indėlį;

19. taip pat žino, kad bendras interesų konfliktų atvejų skaičius yra didesnis, nei nurodyta IMS, kaip matyti iš papildomos informacijos, kurią gavo Komisijos Regioninės ir miestų politikos ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniai direktoratai apie interesų konfliktų atvejus ir susijusias susigrąžintas sumas viešųjų pirkimų srityje, kai naudojamasi Europos socialinio fondu, Sanglaudos fondu ir Europos regioninės plėtros fondu, šią informaciją tiesiogiai pranešė valstybės narės per ES fondų valdymo sistemą (žinomą kaip SFC, ja naudojantis 2014–2020 m. papildomai pateikta informacija apie 31 atvejį, susijusį su 16 programų 11 valstybių narių, poveikis – 3,4 mln. EUR);

Pajamos

20. pažymi, kad 2022 m. bendras sukčiavimu laikomų ir nelaikomų pažeidimų, susijusių su tradiciniais nuosavais ištekliais (TNI) (4 661), skaičius buvo 7,6 proc. didesnis nei penkerių metų vidurkis (2018–2022 m.); susirūpinęs pažymi, kad bendros sumos, susijusios su tokiais pažeidimais, kaip apskaičiavo ir nustatė valstybės narės, taip pat pastebimai padidėjo (47 proc. ir pasiekė 783 mln. EUR); pabrėžia, kad kalbant tuo pačiu klausimu, pasakytina, kad 2022 m. bendras su sukčiavimu susijusių ir nesusijusių bylų atveju susigrąžinimo lygis buvo tik 48 proc. (54 proc. 2021 m.) ir kad sukčiavimo atvejų jis siekė tik 25 proc., ir šis rodiklis valstybėse narėse labai skiriasi;

21. atkreipia dėmesį į tai, kad 2022 m. Komisija tik 19 naujų nurašymo ataskaitų, gautų iš šešių valstybių narių, atveju išreiškė nuomonę, kad buvo pakankamai įrodyta, jog TNI buvo prarasta dėl priežasčių, kurios nėra priskirtinos atitinkamoms valstybėms narėms, ir kad jos nebuvo finansiškai atsakingos už nuostolius, o 82 atvejais, su kuriais susijusi suma siekė beveik 39 mln. EUR, Komisija pareiškė nuomonę, kad valstybės narės nepakankamai įrodė, jog TNI buvo prarasta dėl priežasčių, kurios nėra joms priskirtinos, ir kad jos buvo finansiškai atsakingos už nuostolius (2022 m. Komisija įvertino 135 atvejus, su kuriais susijusi bendra suma siekė 76,8 mln. EUR); ragina Komisiją toliau išlaikyti šį veiksmingą nurašymo atvejų peržiūros mechanizmą, kad būtų skatinamas nacionalinių administracijų susigrąžinimo veiksmų veiksmingumas;

22. pažymi, kad 2022 m. kovos su sukčiavimu tarnybų atlikta kontrolė ir patikrinimai po prekių išleidimo buvo sėkmingiausios sukčiavimu laikomų ir nelaikomų pažeidimų nustatymo priemonės, jos atitinkamai vis dažniau derinamos su mokesčių auditais ir išleidimo kontrole; pabrėžia, kad 2022 m. kontrabanda, neteisinga vertė ir neteisingas klasifikavimas bei netinkamas prekių aprašymas buvo pagrindiniai *modi operandi* sukčiavimo atvejais, ir kad ypač padaugėjo pranešimų apie cigarečių kontrabandą;

23. pažymi, kad piniginiu požiūriu Kinija ir toliau buvo pagrindinė prekių, susijusių su pažeidimais, kilmės šalis, o JAV ir Vietnamui tenka antra ir trečia vietos, ir kad tekstilės gaminiai ir avalynė – tai gaminiai, kuriems tenka pirmoji vieta kalbant tiek apie nustatytų bei praneštų atvejų skaičių, tiek apie vertę;

24. pakartoja savo raginimą mažinti PVM atotrūkį ir spręsti išteklių trūkumo, riboto mokesčių administratorių skaitmeninio efektyvumo ir teisėkūros spragų, dėl kurių ribojamas kovos su mokesčių slėpimu ir vengimu priemonių veiksmingumas, problemą; primena, kad administracinio bendradarbiavimo stiprinimas yra veiksmingiausias būdas kovoti su tarpvalstybiniu sukčiavimu PVM;

25. pabrėžia, kad Europos prokuratūros kompetencijos sričiai priskiriamas sunkių nusikaltimų, nukreiptų prieš bendrą PVM sistemą, tyrimas, kai jie susiję su dviejų ar daugiau valstybių narių teritorija ir dėl kurių bendrai patirti nuostoliai siekia ne mažiau kaip 10 mln. EUR; yra susirūpinęs dėl Europos prokuratūros 2022 m. metinėje ataskaitoje pateiktų duomenų, iš kurių matyti, kad 16,5 proc. jos aktyvių tyrimų (185) susiję su sukčiavimu PVM, kurio padaryta žala įvertinta 47 proc. (6,7 mlrd. EUR);

26. palankiai vertina 2022 m. rugsėjo 16 d. paskelbtą antrąją Komisijos ataskaitą dėl FIA direktyvos įgyvendinimo (COM(2022)0466), tačiau apgailestauja dėl to, kad Komisija nesiėmė veiksmų dėl 10 mln. EUR ribos peržiūros, o tai turi didelį poveikį Europos prokuratūros veiklai sukčiavimo PVM bylose; pabrėžia, kad dėl pasikartojančių ir dar neišspręstų klausimų dėl skirtingo ribinės vertės apskaičiavimo metodų aiškinimo (ar keliose valstybėse narėse padaryta žala turėtų būti sumuojama, ar į skaičiavimus įtrauktos šalys turėtų apsiriboti Europos prokuratūros veikloje dalyvaujančiomis šalimis), padėtis tampa neaiški; yra tvirtai įsitikinęs, kad dabartinė riba švelnina atgrasomąjį poveikį, leidžia nusikaltėliams ieškoti silpniausios jurisdikcijos, kad išvengtų Europos prokuratūros, ir tai daro neigiamą poveikį tyrimams, nes nacionalinės valdžios institucijos dažnai neturi išsamaus vaizdo apie nusikalstamos veiklos mastą pradiniame tyrimo etape; ragina Komisiją persvarstyti savo poziciją kitoje FIA direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę ataskaitoje ir panaikinti ribą arba gerokai ją sumažinti, kartu pateikiant tinkamas gaires dėl skaičiavimo metodo;

Išlaidos

27. pažymi, kad 2018–2022 m. laikotarpiu padaugėjo sukčiavimu laikomų ir sukčiavimu nelaikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta, susijusių su veiksmų įgyvendinimu kaimo plėtros srityje, daugiausia dėl padidėjusio nustatymo, kalbant apie veiksmus, lygio 2014–2022 m. programavimo laikotarpiu; vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad sukčiavimo atvejų, kurie buvo patikti ir apie kuriuos pranešta, skaičius vis dar mažesnis, nei manyta, ir kad dėl to reikia aktyviau stebėti padėtį;

28. pažymi, kad, nors 2022 m. sukčiavimu laikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta, susijusių su parama žemės ūkiui, padaugėjo, palyginti su 2021 m., visgi kaimo plėtros srityje nustatytų pažeidimų lygis buvo gerokai didesnis nei paramos žemės ūkiui srityje; pažymi, kad, kalbant apie paramą žemės ūkiui, didžiausias pranešimų apie sukčiavimą lygis yra rinkos priemonių srityje ir kad OLAF ištyrė keletą sudėtingų atvejų, susijusių su žemės ūkio produktų pardavimo skatinimu;

29. apgailestauja, kad 2018–2022 m. laikotarpiu tiek kaimo plėtros, tiek tiesioginių išmokų srityje rizikos analizės, pranešėjų, informatorių ir tiriamosios žurnalistikos atstovų indėlis nustatant sukčiavimo atvejus buvo labai ribotas; taip pat yra susirūpinęs dėl administracinių procedūrų, pradėtų nagrinėjant sukčiavimo atvejus, apie kuriuos pranešta, trukmės, nes vidutiniškai 2014–2022 m. laikotarpiu etapas nuo pažeidimo pradžios iki tol, kol kyla įtarimas dėl sukčiavimo, užtruko beveik ketverių metus ir prireikė beveik trejų metų tam, kad byla būtų baigta po to, kai apie ją buvo pranešta Komisijai; atkreipia dėmesį į tai, kad sanglaudos srityje maždaug pusantrų metų užtruko etapas, kol kilo įtarimas, kad buvo padarytas sukčiavimu laikomas pažeidimas, ir daugiau nei dvejų metų prireikė tam, kad sukčiavimo atvejis būtų užbaigtas nagrinėti po to, kai apie jį pranešta Komisijai;

30. pažymi, kad daugiausia sukčiavimu laikomų ir nelaikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta 2022 m., susiję su Europos regioninės plėtros fondu (ERPF, atitinkamai 59 proc. ir 67 proc.) ir kiek mažesniu mastu – su Europos socialiniu fondu (ESF, atitinkamai 27 proc. ir 20 proc.); atkreipia dėmesį į tai, kad didžiausia rizika kyla transporto ir aplinkos apsaugos srityse dėl didelių pinigų sumų, kurių atveju padaryti pažeidimai, ir mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų srityse, kur sukčiavimu laikomi pažeidimai pasikartoja dažniausiai;

31. yra susirūpinęs dėl to, kad 2022 m. užregistruota daugiausia iki šiol pažeidimų, susijusių su Pasirengimo narystei paramos priemone (PNPP), ir žino, kad šie atvejai susiję su 2007–2013 m. Pasirengimo narystei paramos priemone (PNPP I) ir 2014–2020 m. Pasirengimo narystei paramos priemone II (PNPP II); ragina Komisiją remtis patirtimi, įgyta taikant šias priemones, ateityje imantis veiksmų ir iniciatyvų, kuriais būtų siekiama tokių pačių ar panašių tikslų, pvz., Ukrainos atveju, o ji, kaip tikimasi, gaus labai didelius išteklius pagal PNPP ir programą „Europos horizontas“, taigi tokiais atvejais tinkamas išteklių panaudojimas, net jei sąlygos labai sudėtingos, yra labai svarbus stojimo proceso veiksmingumui ir efektyvumui užtikrinti;

32. pabrėžia, kad sanglaudos politikos srityje sukčiavimu nelaikomų pažeidimų, apie kuriuos pranešta per pirmuosius devynerius 2007–2013 m. programavimo laikotarpio metus, skaičius ir finansinės sumos buvo daug didesnės nei sumos, apie kurias pranešta 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, ir kad ši tendencija matoma kalbant apie visus fondus ir daugumą valstybių narių;

33. pažymi, kad sanglaudos politikos srityje dažniausi sukčiavimu laikomi pažeidimai, apie kuriuos pranešta per IMS, yra susiję su patvirtinamaisiais dokumentais (neteisingi, trūkstami, melagingi ar suklastoti), o sukčiavimu nelaikomų pažeidimų atveju dažniausiai pranešama apie viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimus;

34. pažymi, kad 2022 m. užregistruota 770 sumų susigrąžinimo dėl pažeidimų atvejų (2021 m. – 879), iš kurių 37 buvo susiję su sukčiavimu (2021 m. – 54) ir su kuriais

susijusi suma siekė 61,28 mln. EUR (iš jų 5,67 mln. EUR buvo susiję su sukčiavimu, palyginti su 7,04 mln. EUR 2021 m.);

35. pažymi, kad apskritai, kalbant apie tiesioginį valdymą, nustatytų sukčiavimu laikomų pažeidimų skaičius 2018–2022 m. laikotarpiu nelabai kito; palankiai vertina tai, kad, kalbant apie tiesioginį valdymą 2018–2022 m. laikotarpiu, nurodyta, kad OLAF dėka nustatyta 88 proc. susigrąžinimo atvejų, susijusių su sukčiavimu laikomais pažeidimais, apie kuriuos pranešta, tai atitinka 92 proc. visų susigrąžintų sumų; pažymi, kad apie 97 proc. pažeidimų, apie kuriuos nepranešta kaip apie sukčiavimą, buvo nustatyta Komisijai vykdant kontrolę;

36. pažymi, kad 2018–2022 m. vidutinis lėšų susigrąžinimo lygis tebėra teigiamas, vidutinis susigrąžinimo lygis buvo 56 proc. (34 proc. pažeidimų, apie kuriuos pranešta kaip apie sukčiavimą, ir 59 proc. pažeidimų, apie kuriuos nepranešta kaip apie sukčiavimą);

„NextGenerationEU“ (NGEU) ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)

37. supranta, kad EGADP įgyvendinimas pasiekė intensyviausią tašką ir kad pagal reglamentą, kuriuo reglamentuojamas jos naudojimas, reikalaujama, kad valstybės narės įdiegtų veiksmingas ir efektyvias kontrolės sistemas, siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir užtikrinti, kad būtų laikomasi ES ir nacionalinių taisyklių; atkreipia dėmesį į tai, kad visų pirma kovai su sukčiavimu, korupcija, interesų konfliktais (jie apibrėžti kaip rimti pažeidimai) ir dvigubu finansavimu turėtų būti skiriama pakankamai išteklių ir dėmesio;

38. pažymi, kad Komisija įvertino šias kontrolės sistemas prieš patvirtindama planus, o vėliau 2022 m. atliko 16 sistemų auditų, kurių tikslas – apsaugoti ES finansinius interesus[14] ir į kuriuos buvo įtrauktos koordinavimo ir įgyvendinimo institucijos, pvz., ministerijos ir agentūros; palankiai vertina tai, kad Komisija planuoja atlikti visų valstybių narių auditą bent kartą iki 2023 m. pabaigos, ir palankiai vertina audito tikslų atranką remiantis rizikos vertinimu;

39. pažymi, kad Komisijai atlikus audito darbą patvirtinta, kad esama įgyvendinimo ir koordinavimo įstaigų vidaus kontrolės sistemų skirtumų, nustatyta gerosios praktikos pavyzdžių taikant kai kurias sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir dvigubo finansavimo tikrinimo ir prevencijos procedūras;

40. pakartoja, kad veiksminga neteisėtos veiklos, keliančios grėsmę NGEU įgyvendinimui, prevencija, nustatymas ir tyrimas priklauso nuo veiksmingo duomenų rinkimo ir dalijimosi jais, įskaitant greitą tyrimo tarnybų valstybėje narėje, taip pat kitose šalyse arba ES lygmeniu pateiktų prašymų susipažinti su duomenimis nagrinėjimą, kurį vykdo OLAF ir Europos prokuratūra, ir joms turi būti suteikta prieiga;

41. palankiai vertina bendrą Europolo ir OLAF analizę, kurioje vertinama sukčiavimo ir pažeidimų rizika, susijusi su NGEU; palankiai vertina Europolo ir OLAF rekomendacijas ir ragina Komisiją, specializuotas ES agentūras ir įstaigas, taip pat

[14] Ispanijoje, Slovakijoje, Estijoje, Danijoje, Graikijoje, Čekijoje, Italijoje, Lietuvoje, Maltoje, Slovėnijoje, Bulgarijoje, Kipre, Suomijoje, Airijoje, Latvijoje ir Lenkijoje.

valstybes nares aktyviai bendradarbiauti ir palaikyti ryšį siekiant užtikrinti ES finansinių interesų apsaugą įgyvendinant NGEU;

42. palankiai vertina 2022 m. vasario mėn. pradėtą Ombudsmeno strateginę iniciatyvą, kuria siekiama išnagrinėti nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų, visuomenės informavimo ir komunikacijos strategijų, susijusių su EGADP, skaidrumą ir fondų priežiūrą;

Skaitmeninimas ir skaidrumas siekiant sustiprinti kovą su sukčiavimu

43. palankiai vertina Europos Audito Rūmų apžvalgą Nr. 04/2023 „ES lėšų valdymo skaitmeninimas“, kurioje pabrėžiama, kad skaitmeninimas gali padidinti ES lėšų audito veiksmingumą; atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas, kad ES išlaidų srityje skaitmeninimo lygis labai skiriasi, didžiausias centralizavimas užtikrintas srityse, kuriose Komisija vykdo tiesioginį valdymą, o kitų valdymo būdų atveju padėtis yra fragmentiškesnė;

44. supranta, kad Komisija ir kitos įgyvendinančiosios institucijos, dėdamos pastangas skaitmeninti ES biudžetą, turi įveikti daug kliūčių, kad būtų padidintas daugybės susijusių subjektų naudojamų IT sistemų suderinamumas; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina 2022 m. birželio 30 d. komunikato Komisijai „Europos Komisijos skaitmeninė strategija. Naujos kartos skaitmeninė komisija“ (C(2022)4388) nuoseklumą;

45. mano, kad skaitmeninimas skatina sukčiavimo prevenciją ir nustatymą, supaprastintas administracines procedūras ir kad jis turi būti kiekvienos kovos su sukčiavimu strategijos, įskaitant nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas, pagrindas; ragina Komisiją pakartoti savo rekomendacijas valstybėms narėms, kurios dar nepriėmė nacionalinių kovos su sukčiavimu strategijų, kad jos tai padarytų ir kad nacionalinės kovos su sukčiavimu strategijos būtų nuolat atnaujinamos, pasinaudojant naujų technologijų teikiamomis galimybėmis, ir imtis su tuo susijusių tolesnių veiksmų;

46. pažymi, kad iš turimų galimybių, labiausiai paplitusi IT sistema (21 valstybė narė), skirta Europos struktūriniams ir investicijų fondams ir EGADP remti, buvo „Arachne“; pažymi, kad daugelis valstybių narių naudojo savo specialias kovos su sukčiavimu IT priemones, dažnai kartu su ES priemonėmis, nors tos priemonės retai buvo sąveikios;

47. pakartoja, kad pritaria vienos integruotos duomenų gavybai ir rizikos vertinimui skirtos IT sistemos sukūrimui, kaip numatyta nauja redakcija išdėstytame Finansiniame reglamente, ji turėtų padėti užtikrinti geresnę Sąjungos finansinių interesų apsaugą;

48. pažymi, kad kova su sukčiavimu skaitmeninimui taip pat yra vienas prioritetų, numatytų 2022 m. pradėtoje veiksmų plano, pridedamo prie 2019 m. priimtos Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos, peržiūroje, nes jį būtina pritaikyti prie sparčiai kintančių ekonominių ir socialinių scenarijų ir naujų iššūkių, žino, kad Komisija sėkmingai įgyvendino 60 iš 63 veiksmų ir kad kai kurie iš jų yra nuolatinio pobūdžio ir vykdomi; ragina Komisiją pateikti Parlamentui pagrindinius standartus ir kriterijus, kuriems bus pritarta peržiūrėtame veiksmų plane;

ES kovos su sukčiavimu struktūra ir pagrindinės priemonės 2022 m.

49. palankiai vertina 2022 m. Komisijos pradėtus veiksmus, kuriais siekiama padidinti ES finansinių interesų apsaugos lygį;

50. atkreipia dėmesį į tai, kad Sąjungos kovos su sukčiavimu programa (UAFP) sukurta septynerių metų laikotarpiui (2021–2027 m.), o 2022 m. yra antrieji jos įgyvendinimo metai, ir tiesioginio valdymo srityje OLAF yra pagrindinė programos įgyvendinimo tarnyba;

51. pažymi, kad pagal 2022 m. finansavimo sprendimą programos „Hercule“ komponentui skirta 15,4 mln. EUR, kovos su sukčiavimu informacinės sistemos (AFIS) komponentui – 9 mln. EUR ir IMS komponentui – apie 1 mln. EUR, todėl atitinkamoms įgyvendinančiosioms institucijoms buvo skirtos dotacijos ir finansuojami specializuoti mokymai, duomenų bazės, parama moksliniams tyrimams, stebėsenai ir analizei;

52. atkreipia dėmesį į tai, kad šiuo metu IMS naudojasi 35 šalys, įskaitant valstybes nares ir kitas paramą gaunančias šalis, kuriose veikia apie 700 ataskaitas teikiančių organizacijų, taigi IMS taiko daugiau kaip 3 000 IMS naudotojų ir ji taikoma įvairiose srityse, įskaitant EGADP ir kitas sritis, pvz., prieglobsčio, kaimynystės ir pasirengimo narystei sritis, taip pat tradicines žemės ūkio, sanglaudos ir žuvininkystės sritis;

53. palankiai vertina papildomas programos „Fiscalis“, muitinės ir muitinio tikrinimo įrangos programų funkcijas ir mano, kad šios finansinės paramos panaudojimo sinerginis poveikis – apčiuopiami patobulinimai mokesčių, dalijimosi su rizika susijusios informacijos ir muitinio tikrinimo įrangos modernizavimo srityse;

54. pažymi, kad 2022 m. 22 valstybės narės dalyvavo Europos prokuratūros veikloje ir kad tos pačios penkios šalys, kaip ir 2021 m., susilaikė; primygtinai pabrėžia, kad valstybės narės, kurios dar nedalyvauja, nedelsdamos turi prisijungti;

55. palankiai vertina Europos prokuratūros 2022 m. metinę ataskaitą, kurioje pateikiami pirmų visų kalendorinių operatyvinės veiklos metų rezultatai; pažymi, kad 2022 m. Europos prokuratūra išnagrinėjo 3 318 pranešimų apie nusikaltimus (per septynis operatyvinės veiklos mėnesius 2021 m. buvo gauti 2 832 pranešimai) ir pradėjo 865 tyrimus (576 buvo pradėti 2021 m. birželio-gruodžio mėn.); pabrėžia, kad po Europos prokuratūros tyrimų įšaldyta 359,1 mln. EUR suma (157,3 EUR 2021 m.), ir tai daugiau kaip septynis kartus viršija Europos prokuratūros biudžetą, ir kad Europos prokuratūra įvertino, kad 2022 m. pabaigoje padaryta žala siekė 14,1 mlrd. EUR dėl netinkamų veiksmų, dėl kurių ji iš viso atliko 1 117 aktyvių tyrimų;

56. ragina Komisiją pradėti konstruktyvų dialogą su Europos prokuratūra, siekiant sustiprinti prokuratūros gebėjimus spręsti nuolat didėjančias problemas kovos su sukčiavimu srityje;

57. palankiai vertina tai, kad, atsižvelgiant į Europos prokuratūros ir Parlamento raginimus, dedama daugiau pastangų nustatyti pažeidimus ir pasiekiama geresnių rezultatų, kaip matyti iš 22 dalyvaujančių valstybių narių pradėtų sukčiavimo ES tyrimų, kurių skaičius didesnis už istorinį vidurkį iki Europos prokuratūros įsteigimo; atsižvelgdamas į tai, giria operaciją „Admiral“, per kurią atskleistas karuselinis sukčiavimas PVM, vykdomas keliose valstybėse narėse veikiančios organizuotos nusikaltėlių grupės, kuri, kaip įvertinta, atsakinga už maždaug 2,2 mlrd. EUR sukčiavimą;

58. giria OLAF ir Europos prokuratūros bendradarbiavimą, kuris akcentuojamas OLAF ir Europos prokuratūros metinėse ataskaitose; supranta, kad abi tarnybos reguliariai keičiasi informacija, visų pirma Europos prokuratūra atsakė į 133 OLAF atsiųstus prašymus dėl atitikties arba neatitikties, kad būtų išvengta lygiagretaus tų pačių faktų tyrimo; ragina OLAF ir Europos prokuratūrą koordinuoti pranešimus apie veiksmus, kurių imtasi, kad jų bendradarbiavimas duotų rezultatų, ypač atsižvelgiant į OLAF prašomų papildomų tyrimų skaičių (buvęs Europos prokuratūros reglamento 12f straipsnis) ir bylų, kuriomis remiami Europos prokuratūros tyrimai, skaičių (buvęs Europos prokuratūros reglamento 12e straipsnis);

59. žino, kad 2022 m. rugsėjo mėn. atlikta pirmoji metinė Europos prokuratūros ir Komisijos bendradarbiavimo aukšto lygio peržiūra, kurioje, be kita ko, nagrinėti klausimai, susiję su abipusiu ataskaitų teikimu, prieiga prie duomenų bazių ir Europos prokuratūros instituciniu statusu;

60. yra susirūpinęs dėl to, kad trūksta informacijos apie administracinį į Sąjungos biudžetą mokėtinų sumų susigrąžinimą, kurį Komisija vykdo gavusi atitinkamą Europos prokuratūros informaciją, kaip numatyta Europos prokuratūros reglamento 103 straipsnio 2 dalyje, kur nurodyta Europos prokuratūros pareiga nedelsiant ir nedarant poveikio konfidencialumui informuoti Komisiją, ir kaip numatyta 2021 m. birželio 18 d. pasirašyto Europos prokuratūros ir Komisijos susitarimo 6 straipsnio 4 dalies c punkte, kuriame minimos apsaugos ir taisomosios priemonės; prašo Komisijos ir Europos prokuratūros informuoti Parlamentą apie šios svarbios priemonės įgyvendinimą;

61. pažymi, kad Europos prokuratūra ir Europolas veiksmingai bendradarbiavo įvairiais operatyviniais klausimais vadovaujant Europos prokuratūros ir Europolo iniciatyviniam komitetui; atkreipia dėmesį tai, kad Europolas Europos prokuratūros prašymu teikė paramą (keitimasis informacija, analitinė parama, ekspertinės žinios) 28 bylose ir kad Europos prokuratūra taip pat įtraukta į Saugaus keitimosi informacija tinklo programą (SIENA), kuria užtikrinamas saugus operatyvinio bendradarbiavimo ryšių kanalas;

62. pažymi, kad 2022 m. atitinkamų subjektų bendradarbiavimas vyko patenkinamai: 2022 m. Europos prokuratūros ir Eurojusto ryšių palaikymo grupės susirinko du kartus, Eurojuste buvo nagrinėjama 15 Europos prokuratūros bylų, o Europos Investicijų Banko tyrimų skyrius (EIB Generalinės inspekcijos tyrimų skyrius) 63 kartus kreipėsi į OLAF, Europos prokuratūrą ir kitas daugiašalių plėtros bankų agentūras ir nacionalines plėtros agentūras, kurioms pavesta vykdyti atitinkamą konkrečią veiklą; pažymi, kad 2022 m. rugsėjo mėn. apie 100 Europos prokuratūros prokurorų ir darbuotojų dalyvavo internetinėje informuotumo didinimo sesijoje apie EIB ir EIF veiklą, siekiant padidinti Europos prokuratūros ir Generalinės inspekcijos tyrimų skyriaus bendradarbiavimo veiksmingumą, kaip nustatyta pagal 2021 m. darbo susitarimą;

63. pažymi, kad 2022 m. EIB po Generalinės inspekcijos tyrimų skyriaus tyrimų inicijavo procesus, susijusius su draudimo dalyvauti procedūroje, ir keturi ekonominės veiklos vykdytojai buvo pašalinti iš bet kokių EIB finansuojamų projektų ar veiklos; ragina Komisiją išnagrinėti galimybę labiau suvienodinti EIB ir EIF taikomus draudimo dalyvauti procedūroje kriterijus, taikomus ankstyvojo nustatymo ir draudimo dalyvauti procedūroje sistemoje (EDES), atsižvelgiant į tai, kad finansiniai ir administraciniai

pagrindų susitarimai su EIB ir EIF apima tik penkias iš septynių EDES situacijų, dėl kurių draudžiama dalyvauti procedūroje;

64. primena, kad neveiksmingas ar nesavalaikis valstybių narių bendradarbiavimas arba nebendradarbiavimas su Europos prokuratūra ir OLAF yra pagrindas imtis veiksmų pagal Sąlygų reglamentą; todėl ragina Europos prokuratūrą ir OLAF pranešti apie kiekvieną atvejį, kai valstybės narės neįvykdė savo įsipareigojimų informuoti, padėti, imtis tinkamų veiksmų ir atsargumo priemonių ir užtikrinti tinkamus ir savalaikius tolesnius veiksmus, susijusius su pranešimais ir rekomendacijomis;

65. atkreipia dėmesį į tai, kad bendras 2021 m. FIA ataskaitoje pateiktų Komisijos rekomendacijų įgyvendinimo lygis visose valstybėse narėse laikomas patenkinamu, kiek tai susiję su specialių IT kovos su sukčiavimu priemonių integravimu į jų kovą su sukčiavimu, rizikos analizės stiprinimu ir apskritai IT sistemų kūrimu tiek pajamų, tiek išlaidų srityse;

66. pritaria Komisijos ketinimui pradėti valstybėse narėse įsteigtų kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybų padėties stebėseną; primena, kad reikėtų aiškiau apibrėžti kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybų struktūrą, vaidmenį, atsakomybę ir įgaliojimus, kad visoje Sąjungoje būtų užtikrintos vienodos ir suderintos situacijos, taip palengvinant jų bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija; dar kartą prašo Komisijos atnaujinti 2015 m. iš pradžių suformuluotas kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybų gaires, nes jos nebėra tinkamos siekiant veiksmingai padėti nacionalinėms valdžios institucijoms sukurti gerai struktūrizuotą koordinavimo tarnybą; be to, prašo Komisijos informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie šioje srityje vykdomą darbą ir stebėsenos rezultatus;

67. pažymi, kad daugelis valstybių narių turi priimti arba atnaujinti nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas, ir pakartoja, kad tokių peržiūrų poreikis kyla dėl naujos kovos su sukčiavimu situacijos, nes Europos prokuratūra jau veikia visu pajėgumu ir esama galimybės atsižvelgti į naują didelę riziką vis kompleksiškesnėje sukčiavimo aplinkoje;

68. pakartoja, kad palankiai vertina Komisijos raginimą valstybėms narėms priimti nacionalines kovos su sukčiavimu strategijas, nes priimtų strategijų skaičius išaugo;

69. pažymi, kad iki 2022 m. pabaigos tik trys valstybės narės (Suomija, Airija ir Lenkija) nurodė, kad jos nepriėmė jokios ES finansinių interesų apsaugos strategijos, ir penkios (Belgija, Ispanija, Liuksemburgas, Nyderlandai ir Rumunija) nurodė, kad rengia strategiją, o kitos valstybės narės turi alternatyvias strategijas nacionaliniu, regioniniu ar sektorių lygmeniu arba kai kuriais atvejais jas derina;

70. mano, kad valstybėms narėms būtų naudingas periodinis jų kovos su sukčiavimu sistemų vertinimas, prireikus pasinaudojant ES gairėmis, siekiant nustatyti jų veiksmingumą, geriausią praktiką ir peržiūrėti savo kovos su sukčiavimu strategijas, kad būtų galima pašalinti bet kokią naujų formų riziką; ragina Komisiją skatinti valstybes nares atlikti nepriklausomus arba tarpusavio vertinimus, susijusius su kovos su sukčiavimu sistemomis, siekiant padidinti nuoseklumą ir užtikrinti aukštus standartus;

71. pabrėžia, kad Sąlygų reglamentas yra nuolatinė priemonė, kuri neapsiriboja tik konkrečia daugiamete finansine programa ir turi būti taikoma horizontaliai, kaip reikalavimas, siekiant užtikrinti patikimo finansų valdymo principų vykdymą apskritai

ir visų pirma veiksmingą ir efektyvų ES išteklių valdymą, nes tai yra būtina sąlyga visais atvejais, kai norima pasinaudoti ES lėšomis;

72. atkreipia dėmesį į 2022 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimą sustabdyti 6,3 mlrd. EUR ES lėšų išmokėjimą Vengrijai; tikisi, kad Komisija ir Taryba panaikins priimtas priemones tik tada, kai bus surinkta įrodymų, kad Vengrijos vyriausybės priimtos taisomosios priemonės yra veiksmingos praktikoje, ir visų pirma tuomet, kai bus nustatyta, jog nesama regreso jau priimtų priemonių srityje; vis dėlto pakartoja savo nuomonę, kad vien 17 priemonių, dėl kurių derėjosi Komisija ir Vengrijos vyriausybė, nepakanka esamai sisteminei rizikai ES finansiniams interesams pašalinti, ir apgailestauja, kad Komisija neprašė atlikti pakankamų esminių pakeitimų ir numatyti apsaugos priemonių, kad būtų atkurtas teisminių institucijų nepriklausomumas ir sumažintas korupcijos lygis;

73. ragina Komisiją skubiai ir reguliariai informuoti Parlamentą ir Tarybą apie visus svarbius pokyčius ir primena Komisijai visų pirma apie jos teisinius įpareigojimus, nustatytus EGADP reglamento 25 straipsnio 2 dalyje ir Sąlygų reglamento 8 straipsnyje;

74. yra susirūpinęs dėl Trečiosios teisinės valstybės principo taikymo ataskaitos[15] išvadų dėl kritinės padėties Lenkijoje, ypač dėl didelių trūkumų teismų[16] ir žiniasklaidos sektoriuje; primena, kad dėl to, jog Lenkija nesilaiko Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimų, nuo 2021 m. paskirta mokėti 360 mln. EUR baudų, ir primygtinai ragina Komisiją ir toliau blokuoti mokėjimus iš EGADP, kol bus visiškai įvykdytos visos visapusiško teisinės valstybės principų integravimo sąlygos;

ES finansinių interesų apsaugos išorės aspektas

75. mano, kad pasiūlymas sukurti horizontaliąją bendros užsienio ir saugumo politikos sankcijų sistemą papildo esamas kovos su korupcija priemones ir vidaus bei išorės politikos veiksmus, jau patvirtintus plėtros procese arba pagal Rytų partnerystę; mano, kad aktyvesnis dalyvavimas tarptautiniuose forumuose, pvz., Jungtinių Tautų konvencijoje prieš korupciją ir Kovos su korupcija valstybių grupėje (GRECO), padės skatinti gerą valdymą ir teisinę valstybės principą kaip vieną iš pagrindinių plėtros proceso prioritetų;

76. pažymi, kad 2021–2022 m. tiek sukčiavimu nelaikomų pažeidimų skaičius, tiek su jais susijusios finansinės sumos itin padidėjo; pažymi, kad atvejų padaugėjo dėl pažeidimų, susijusių su 2014–2020 m. PNPP II, t. y. su Pasirengimo narystei paramos kaimo plėtrai priemone (IPARD) Šiaurės Makedonijoje ir Turkijoje, daugumos šių pažeidimų atveju susijusios finansinės sumos nesiekė 10 000 EUR, o finansinės sumos padidėjo dėl pažeidimų, susijusių su IPARD Albanijoje; pabrėžia, kad apie 10 proc. pažeidimų buvo pranešta kaip apie sukčiavimą ir kad ši procentinė dalis laikui bėgant keitėsi, 2020 m.

[15] 2022 m. liepos 13 d. Komisijos komunikatas „2022 m. teisinės valstybės principo taikymo ataskaita“ (COM(2022)0500).

[16] Kalbant apie Nacionalinės teisėjų tarybos nepriklausomumą, susirūpinimą tebekelia prokuratūros veikimas, nes teisingumo ministro ir generalinio prokuroro pareigas užima tas pats asmuo; Lenkijos teismai taip pat išreiškė susirūpinimą dėl to, kad prokurorų komandiravimo praktika gali būti laikoma pažeminimo ir diskriminacijos forma ir kad drausminės procedūros galėtų būti taikomos siekiant apriboti teismų nepriklausomumą, nes Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegija vis dar priima sprendimus.

labai padidėjo (17 proc.) ir 2021 m. pasiekė aukščiausią lygį – 20 proc.; ragina Komisiją išlaikyti tinkamą šių finansavimo iniciatyvų stebėsenos lygį ir pranešti Parlamentui apie galimas sistemines problemas, nustatytas naudojant išteklius;

77. mano, kad lėšos pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ (KVTBP „Globali Europa“), skirtos pagalbai ES nepriklausančioms šalims, ir ištekliai, skirti Europos atsakui į karą Ukrainoje, nėra tinkamai stebimi ir kontroliuojami;

78. pabrėžia, kad bendradarbiavimas su tarptautiniais partneriais yra labai svarbus siekiant apsaugoti už Europos ribų išleistas ES lėšas ir ES biudžeto pajamas; todėl palankiai vertina 2022 m. Europos prokuratūros sudarytus darbo susitarimus su Ukrainos generaline prokuratūra, Albanijos Respublikos generaline prokuratūra, Moldovos Respublikos generaline prokuratūra, Juodkalnijos aukščiausiąja valstybės prokuratūra, Sakartvelo prokuratūra ir Šiaurės Makedonijos Respublikos valstybės prokuratūra, taip pat susitarimo memorandumą ir darbo susitarimą dėl bendradarbiavimo, pasirašytą su Jungtinių Valstijų teisingumo departamentu ir Vidaus saugumo departamentu;

79. dar kartą patvirtina, jog yra įsitikinęs, kad tik sustiprinus ES kovos su sukčiavimu struktūrą galima veiksmingai ir efektyviai užtikrinti ir stiprinti ES finansinių interesų apsaugą įveikiant ribas, būdingas nacionalinėms sistemoms, kurių nepakanka siekiant kovoti su vis labiau tarpvalstybiniais išpuoliais prieš Sąjungos finansinius interesus;

°

° °

80. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.